

האם בעל הכלב ששיחק במצית וגרם לשריפה חייב לשלם על הנזקים?

מעשה שהיה
חייב בעל הכלב
חייב בעל האש

פשע ולא שמר על המצית או הגפרורים
האם אפשר לסמוך על צילומי מצלמת האבטחה כדי לקבוע מיהו המזיק?
מסקנות

מעשה שהיה

באחת הלילות בתחילת חודש אדר השנה פרצה שריפה גדולה בבנין מגורים רב דירות בקריית גת. הכבאים ושירותי ההצלה עמלו קשות לפנות את הדיירים מהבנין, ביניהם שני נפגעים משאיפת עשן. נגרם נזק כבד לדירות המגורים בבנין ולתכולתם. לאחר שהסתיימו פעולות הכיבוי החלו פעולות חקירה על ידי חוקרי השריפות כדי למצוא מה גרם לדליקה או מי הצית את האש, ולאחר צפייה בסרטון

מצלמת אבטחה התגלתה זהות המצית - כלב השייך לדיירי דירת הקרקע! בתיעד ניתן היה להבחין היטב כי הכלב ששהה בתוך החצר הסגורה בדירת הקרקע הביא בפיו סמוך לשעת האירוע חפץ שהתברר שהוא מצית גז ביתי, התיישב על ספה שנמצאת בדרך קבע בחצר ושיחק במצית עד שפרצה ממנו להבה. תוך זמן קצר האש אחזה בספה והחלה להתפשט לשאר קומות בנין המגורים, כשכל זה מתועד בבידור בסרטון הנ"ל.

אחד מהחוקרים אמר שבמסגרת תפקידו קרוב לשלושים שנה עוד לא נתקל במקרה שכלב גרם להתפרצות של שריפה. אמנם חכמי המשנה כבר דנו במסכת בבא קמא במקרה של כלב שהצית שריפה. להלן נביא את דברי הגמרא ושיטות הראשונים ופוסקי ההלכה בשאלה זו, ונדון אם אפשר להשליך מסוגיית הגמרא למקרה דנן, והאם אפשר לחייב את בעל הכלב על הנזקים שנגרמו.

1 [ראה למשל: <https://www.inn.co.il/News/News.aspx/393833>. י"ק.]

חיוב בעל הכלב

מבואר במשנה במסכת בבא קמא (פ"ב מ"ג) 'הכלב שנטל חררה [מאפה שנאפה בתנור ונשארה צמודה אליו גחלת] והלך לגדיש, אכל החררה והדליק הגדיש, על החררה משלם נזק שלם, ועל הגדיש משלם חצי נזק'. במסקנת הגמרא (דפים כב-כג) מבואר שכדי שנוכל לחייב את בעל הכלב על כל הגדיש צריך שייחשב שהכלב הזיק בכוחו את הגדיש, אבל אם הכלב לא הזיק בכוחו אלא רק העביר את האש לגדיש - אי אפשר לחייב את הבעלים על נזקי 'אש' של הכלב, שהכלב שייצר מזיק אינו מחייב את הבעלים, כמו שכלב שכרה בור אין בעל הכלב חייב לשלם על נזקי אותו בור. אמנם כיון שאנו נוקטים ש'אשו משום חיצוי', כלומר שהמדליק אש נחשב כאילו האש היא חץ שיצא מכוחו ממש, על כן נחשב כאילו הכלב זרק חץ שגרם להזיק זה, ולפיכך אפשר לחייב את הבעלים על כל הגדיש שהוא 'חיצוי דכלב' (כלשון הגמרא). והטעם שעל החררה משלם נזק שלם ועל הגדיש משלם חצי נזק מבואר בגמרא שהוא מפני שעל החררה נחשב כמזיק בידיים, אבל על הגדיש נחשב כמזיק ב'צרותו', שהכלל הוא ששור שמזיק ב'כוחו' ולא בגופו, כגון שהלך בדרך והתיז צרור או אבן אשר פגעו באחרים והזיקו, הלכה למשה מסיני שמשלם חצי נזק בלבד. הכלב שהדליק אש כאן, והאש התפשטה והזיקה במקום אחר, הרי זה נחשב כאילו הכלב הזיק ב'כוחו' את כל הגדיש, ועל כן משלם על כל הגדיש רק חצי נזק. [אמנם מבואר שם שעל מקום הנחת הגחלת יש לחייבו בנזק שלם, שנזק זה נעשה בידיים ולא בכוחו].

ונחלקו הראשונים באיזה אופן חייבוהו לשלם חצי נזק זה. דעת הרמב"ם (הל' נזקי ממון ב, יז) שדוקא אם הניח הכלב את החררה על הגדיש, והאש התפשטה ושרפה את כל הגדיש, נחשב הכלב כאילו הזיק בכוחו את כל הגדיש; אמנם באופן שהכלב זרק את החררה על הגדיש, ומשם התפשטה האש לכל הגדיש - חייב על המקום שנפלה שם החררה חצי נזק כנ"ל, אבל על כל שאר הגדיש פטור מלשלם. הכסף משנה על הרמב"ם (שם) וכן בספרו בית יוסף (ח"מ ס' שצב) ביאר שהרמב"ם הסיק כך על פי הגמ' בבבא קמא (דף יט) ששור שהזיק בכוחו פטור מלשלם, ועל כן זריקת החררה נחשבת כוח אחד והתפשטות האש נחשבת כוח כוחו, ולפיכך פטור לשלם.

אמנם הראב"ד (בהשגות שם) חלק על הרמב"ם ומחייב על כל הגדיש חצי נזק. לשיטתו להלכה אין כל חילוק בין כוחו לבין כוח כוחו, ועל כן אין לחלק בין מקום זריקת החררה לבין כל הגדיש, ועל הכל משלם חצי נזק, וכן שיטת הטור בס' שצב. להלכה נחלקו הפוסקים, שולחן ערוך (שם) פסק כשיטת הרמב"ם, והרמ"א הביא את שיטת הטור החולק על הרמב"ם.

חיוב בעל האש

עוד הקשו בגמרא (דף כג) מדוע בעל החררה שהשאיר בחצרו חררה שיש עליה גחלת אינו חייב על כך שלא שמר עליה, שהרי בכך שלא שמר על הגחלת גרם שהכלב יוכל להזיק בה! ותירצו בגמרא שמדובר שבעל החררה שמר על הגחלת שלו. והקשו על זה בגמרא שאם שמר עליה היאך הגיע אליה הכלב, ותירצו שאכן אם בעל הגחלת פשע בשמירה על הגחלת שלו יש לחייבו בתשלומין, אבל בנידון המשנה מדובר שהכלב חפר ונכנס לרשותו של בעל החררה מתחת לגדר, ובעל הגחלת לא היה צריך לחשוש שהכלב יחתור ויקחנה. אמנם בעל הכלב היה צריך לחשוש שמא הכלב יחתור ויטול את החררה, כי 'סתם דלתות חתורות הן אצל כלב', דהיינו שזהו דבר שכיח אצל כלבים שיחתרו לתוך חצרות של אחרים במטרה לחפש שם דברי מאכל, והבעלים אינו נחשב אונס גמור לפוטרו מההזקות שנעשו על ידי כלבו?

ובאופן שבעל הגחלת פשע ולא שמר עליה, ובא הכלב ונטלה והזיק על ידה, שאז גם בעל הגחלת חייב להשתתף בתשלומי הנזק, נחלקו הראשונים כיצד יחלקו ביניהם את תשלומי הנזק, דעת הרמב"ם (שם) שעל מקום הנחת הגחלת שהכלב הזיק בידיים בעל הכלב בלבד חייב ובעל הגחלת פטור, אבל לגבי כל שאר הגדיש בעל הגחלת בלבד חייב ובעל הכלב פטור לגמרי. אמנם דעת הראב"ד בהשגות שם, וכן דעת התוס' (שם ד"ה וליחייב), שבעל הכלב ובעל הגחלת מתחלקים ביניהם בתשלומים, שהם נחשבים כשותפים בנזק. גם הטור (שם) חולק על הרמב"ם, ומוסיף שיתחלקו ביניהם בתשלום הנזק באופן שבעל הכלב ישלם רביע מהנזק, כי מאחר שיש לו שותף הרי הוא אחראי רק על חצי מהנזק, וכיון שזה צרורות משלם בעל הכלב על היזק זה רק רביע מהנזק, ואילו בעל הגחלת ישלם שלושת רבעי הנזק כי הדין הוא שאם שנים עשו היזק ואחד מהם אינו חייב לשלם השני משלם את כל חלקו של השני. [ובלשון הגמרא: 'כל דליכא לאשתלומי מהאי משתלם מהאי']. בשולחן ערוך שם העתיק את שיטת הרמב"ם, והרמ"א שם הביא את שיטת הטור החולק עליו.

2 רב"ב ליבוביץ בספר ברכת שמואל (ס' ו אות ו) ובספר אמרי משה (ס' לו אות ט) שואלים: אם בעל הגחלת לא פשע, שלא היה צריך לחשוש שהכלב יחתור שם ויטול את הגחלת, מדוע מחייבים את בעל הכלב, והרי גם הוא לא היה צריך לחשוש לכך שהכלב יחתור לחצר של אחרים! וביארו שבעל הכלב פשע בכך שלא שמר כלל את כלבו כלפי שאר היזקות, ועל כן אינו יכול להיפטור בטענה שלגבי נזק זה אינו שכיח, שכלל שלא שמר על כלבו אין אנו מתמקדים על כל היזק אם הוא שכיח או לא, אלא מחייבים אותו על כל סוגי ההזקות שהכלב שלו עשה אם זה לא היה אונס גמור לגבי היזק זה, אבל לגבי בעל הגחלת שלא פשע לגבי דברים אחרים כלל - אנו קובעים ששמירת הגחלת במצב כזה, שהכלב צריך לחתור ולחפור כדי להגיע לחצר, מוגדרת כשמירה מעולה הפוטרת את בעל הגחלת.

פשע ולא שמר על המצית או הגפרורים

והנה ציור הגמרא הוא באופן שקיים מקור אש שבעליו לא שמר עליו מפני הכלב, ובוזה נאמר בגמרא שיש לחייב את בעל הגחלת אע"פ שהכלב עשה את עיקר הנזק. ויש לברר באופן שלא פשע באש קיימת, אלא פשע בכך שלא שמר כראוי על אמצעים שעלולים להידלק על ידי הכלב, האם אפשר לחייב את בעל החפץ המזיק על כך שלא שמר על הממון שלו שלא יידלק על ידי הכלב?

ונראה ששאלה זו תלויה במחלוקת הפוסקים. בספרי משפט המזיק (חלק ב סי' מה) הבאתי בשאלה זו שלוש שיטות: א. דעת המהרשד"ם (חו"מ סי' רסו) והערוך השולחן (חו"מ סי' תיח סעיף ו) שהאדם חייב לשמור את הממון שלו שדולקת בו אש. ב. יש מהאחרונים [אמרי משה (סי' כט ס"ק כב); והברכת שמואל (סי' יוסי' יז) והגרנ"ט (סי' קיז) והאבן האזל (הל' נזקי ממון פ"א ה"א אות יג ופי"ג הי"ט)] שכתבו לחדש שאין חיוב באש אלא כשהוא המבעיר שהבעיר את האש בידיים, אבל אם ממונו נעשה אש שלא ע"י פעולתו - פטור, שלגבי אש כתוב בתורה 'המבעיר את הבעירה', ואינו חייב אלא אם כן הבעיר בידיים, אבל בעל האש שרק ממונו הזיק אינו חייב מדין אש כלל. ג. דעת החזו"א (ב"ק סי' ב ס"ק ד) שאין חיוב לכבות אש שבוערת בממונו, אבל לדעתו דין זה נאמר דוקא באש ממש, אבל אם כשממונו נעשה 'אש', כגון אבנו סכינו ומשאו שהזיקו ברוח מצויה שחייב בעליהם מדין אש, חייב אף שלא עשה בהם מעשה³.

והנה האחרונים מצאו מקור להכריע בשאלה זו מדברי הגמרא (דף כב), שעל דין גמל שהיה עליו פשתן והלך בסמוך לחנות שהיה דלוק בה נר ונדלק הפשתן והזיק שבעל הגמל חייב בנזקים, הגמרא קבעה שאם אשו לא נחשב כחיציו של הגמל לא שייך לחייבו, יעו"ש בגמרא. והקשו האחרונים שאע"פ שאין לחייבו על מה שהגמל שלו הדליק את האש אם אין אישו משום חיציו - אבל הרי הפשתן שלו דולק, ופשע במה שנדלק האש בפשתנו! ומכח קושיא זו כתבו להוכיח שאם בשעה שפשע בממונו עדיין לא הייתה שם אש, ולאחר מכן נאחזה האש בממונו, אע"פ שהוא פשע בכך אין לחייבו לשלם.

3 ויש לציין, ששאלה זו נוגעת גם בדין אחר, שמבואר בגמ' (בדף ט, ב ובדף נט, ב) שאם הייתה לו גחלת שמסרה לידי חרש שוטה וקטן שעלולים להזיק עמה, כיון שעיקר הנזק נעשה על ידי הקטן, שהרי הקטן צריך ללבות את הגחלת כדי שתוכל לבעור, על כן המשלח פטור, וכך נפסק בשו"ע (סי' תיח סעיף ז). ולפי הפוסקים שיש חיוב שמירת ממונו שלא יודלק בהם אש, יוצא שדין זה נאמר דוקא באופן דמסר לחש"ו עצים של אחרים או שהפקירם קודם, אבל אם מסר לו עצים שלו יש לחייבו על שלא שמר על עציו. ושמעתי מהגה"ח רבי פנחס רוזנבוים ז"ל [מחבר ספרי 'אסוקי שמעתתא' ועוד] שלפי שיטה זו יוצא שהורים שידעים שילדיהם אוהבים לשחק באש עליהם לשמור היטב על הגפרורים והמציתים שלהם, ואם לא שמרו והקטן הזיק בהם יש לחייבם גם על נזקי קטן.

איך המהרשד"ם והערוך השולחן יתראו קושיא זו? אפשר שהם סוברים כדעת החזו"א (סי' יא ס"ק יד) שהתורה הפקיעה את חיובי המזיק מדין 'רגל' שלא היה בו דין 'אש', ולכן הגמל שהזיק ע"י הפשתן שעליו יש לחייבו מדין 'רגל', כמו נזק שגרם שליף שעל הבהמה שמבואר בגמרא (יז, ב) שנחשב כחלק מגוף הבהמה ומתחייב עליה מדין רגל, וכיון שחייב עליו מדין רגל לא יתחייבו בעליו מדין אש, עיי"ש⁴.

עוד יש ליישב את שיטת המהרשד"ם והערוך השולחן על פי שיטת הגאון ר' שמעון שקאפ (ב"ק סי' כא ס"ק ב, כפי שנתבאר בספרי משפט המזיק שם) שלא שיך להחשיב את הלהבה הבערת כממון שלו ולחייבו על שמירתה, כי אין בעלות על שלהבת שהיא כדבר שאין בו ממש; דוקא בגחלת בוערת נחשב שהאש שבה 'שייכת' לו, אבל פשתן בוער אין בו גחלת שמחזיקה את האש, ולכן אין לחייבו על מה שפשתנו דולק כי אינו נחשב ממונו הדולק.

האם אפשר לסמוך על צילומי מצלמת האבטחה כדי לקבוע מיהו המזיק?

עוד יש לברר האם אפשר לקבוע מיהו המזיק על ידי הצפייה במצלמות האבטחה, והאם אפשר לחייב או לפטור את בעל הכלב על פי סרט כזה.

הנה באופן שכל בעלי הדין מודים שהם סומכים על צילומי מצלמות האבטחה, והם אינם חוששים שהסרטון עבר עריכה וכד', ודאי שאפשר לחייב או לפטור על פיה צילומים אלו. אמנם אם חלק מבעלי הדין טוענים שהם חוששים לזיוף ואינם סומכים על הצילומים - נראה שאין אפשרות לסמוך על הצילומים אלא בצירוף ראיות נוספות, ובצילומים אפשר להשתמש רק לצורך עימות בעלי הדין עם העובדות הנצפות בהם כדי להגיע לחקר האמת.

4 והנה החזו"א שם דחה תירוץ זה, שהטור בסי' שצ כתב שאם התרנגול הזיק עם דליל [=חבל] שנקשר לרגלו ששיך גם הוא לבעל התרנגול, חייב בעל התרנגול על נזקי הדליל מדין אש, והוכיח מכאן שאין אומרים שהדליל נחשב כחלק מהתרנגול ולא יתחייב עליו מדין אש. אמנם במשפט המזיק (ח"ב סי' ז אות ה בהערה) יישבנו את קושייתו על פי דברי מהר"ם קזיס (דף יט, ב) שהקשה מדוע בדליל חייב משום אש ואינו נחשב כחלק מגוף הבהמה שחייב רק משום רגל בלבד, ותייך שרק מה שדרכו להיות מחובר לגוף הבהמה נחשב כרגל ונפקע ממנו דין מדין אש, אבל דליל כיון שאינו חלק מהבהמה, שאין דרכה לקשור דליל ברגליה, לא נכלל בהפקעת התורה להיות רגל ולא אש. ועוד נתבאר שם שאפשר ליישב שדליל אף שהוא מחובר לגוף הבהמה ההיזק שהוא גורם אינו נעשה דרך החיבור לגופה, אלא שהיא מתזוה את הדליל ומכה בו בכלים ושוברתם בכוח הליכתה, והתרנגול יכול להתיז את הדליל גם כשאינו קשור ברגלו, ולכן לגבי מעשה ההתזוה לא שיך שהדליל יתבטל כלפי גופו, עיי"ש.

אמנם בנידון דידן יתכן שגם אם בעל הכלב יטען שאינו מאמין לציילומים המוכיחים שהכלב שלו הצית את האש, יהיה דינו תלוי במחלוקת הפוסקים במזיק שטוען שנאנס על מי מוטל להוכיח שאירע אונס, על המזיק או על הניזק. במשפט המזיק (ח"א פרק יב סע' יב, ופרק ד סעיף יג) הבאנו דעת רבים מהאחרונים שעל המזיק להוכיח שלא הזיק, שמאחר שאנו יודעים שהוא הזיק אינו יכול להיפטר בטענת אונס אלא כשמביא הוכחה לכך שהוא נאנס, כן מבואר בשו"ת עולת שמואל (סי' עג) ובאבני נזר (אה"ע סי' לג וסי' מד וסי' רמה) ובחזו"א (סי' ז ס"ק ז וס"ק יח). אמנם נתבאר שם שיש חולקים בזה, ולדעתם על הניזק להוכיח שהמזיק לא נאנס, עיי"ש. והיה מקום לחלק, שגם לפי שיטת המחייבים את המזיק להוכיח שהיה אנוס היינו באופן שידוע שהוא הזיק בידיים, ויש ויכוח אם הזיק באונס או לא. אבל מנין לנו שגם באופן שהאש שיצאה מרשותו הזיקה יש לחייב את המזיק להוכיח שלא פשע באש זו? אך מצאתי בחידושי רבי שלמה היימן זצ"ל (כתבים ותשובות סי' יד-טו) שהיו לו חילופי מכתבים עם החזו"א לגבי מקרה שגר של אדם אחד הזיק האם על המזיק להוכיח שלא פשע, והסכימו לדמות מקרה זה לכל מזיק באונס שעל המזיק להוכיח שנאנס. נלמד מדבריהם שגם במזיק של אש, אם ידוע לנו שהאש שלו עליו להוכיח שלא פשע באש זו כדי לפוטרו.

מסקנות

למדנו מסוגיית הגמרא שכלב שהבעיר את הגדיש הרי זה נחשב מעשיו של הכלב, ואע"פ שלא הייתה אש בוערת והכלב הוא שהדליק את האש - יש לחייב את בעל הכלב על מה שהזיק הכלב בכוחו, והרי נזק של אש מוגדר ככוחו, וחייב זה הוא ככל שור המזיק ב'רגל' בדרך הילוכו והתעסקותו⁵. אמנם אם הכלב הניח את המצית הבווער על הספה והשאירו שם הוא חייב חצי נזק בלבד כדין צרורות, ואם הכלב 'זרק' את המצית הבווער על הספה יהיה דינו תלוי במחלוקת השו"ע והרמ"א, שהשו"ע פוסק כדעת הרמב"ם שבאופן כזה פטור לשלם מפני שנחשב ככוח כוחו, והרמ"א פסק כראב"ד והטור שחייב לשלם על כל הנזקים חצי נזק.

אמנם למעשה נראה שבמקרה דנן אין לחייב את בעל הכלב כלל, שהרי בסוגיית הגמרא ראינו שהכלב שחתר לתוך חצר והזיק יש לחייבו רק מפני שזה לא נחשב אונס, שהיה צריך לחשוש שהכלב יעשה כן, אבל במקרה דנן ברור שאין זה שכיח

5 אע"פ ששן ורגל חייבים רק ברשות הניזק, וכאן שהה הכלב ברשות הבעלים, יש לדמותו למבואר בגמרא (ב"ק דף יט) ונפסק בשו"ע (סי' שצ סעיף ד) שהבהמה שהלכה ברה"ר והתזיה צרורות לרה"י יש לחייב את בעליה, ועל כן כיון שהמחייב הוא מדין צרורות כמו שנתבאר לעיל, יש לחייבו גם כשהבהמה לא שהתה ברשות הניזק ממש.

כלל שכלב ידליק אש במצית, ולכאורה הדבר מוגדר כאונס גמור, שהרי לא היה צריך לשמור על כלבו מנזק מסוג זה. אמנם עדיין יש להסתפק בזה, שאולי זה לא מוגדר כאונס מפני שיתכן שכלב שישתעשע עם מצית גם יבעיר אותו, וניתן לחייב את בעל הכלב מפני שלא שמר על הכלב, וצריך עיון⁶.

לגבי חיוב שמירת המצית, גם אם העובדה שהכלב מצא אותו ונטל אותו ייחשב כפשיעה של בעל המצית שלא שמר עליו, הדבר תלוי במחלוקת הפוסקים אם אפשר לחייב על אי שמירת אש כשהוא לא הדליקה כלל. וגם לדעת המחייבים הדין תלוי, שאם בעל המצית הוא בעל הכלב הוא חייב לשלם על כל הנזקים, ואם המצית הוא של אחר, הדין תלוי במחלוקת השו"ע והרמ"א אם רק בעל המצית יתחייב או שיתחלקו ביניהם בעל הכלב ובעל המצית⁷.

6 ולפי הצד שיש לחייבו, יש לדון במה שדנו בגמרא (ב"ק שם) אם יש 'שינוי' בצורות, והיינו אם הבהמה התיזה את הצורות בשינוי, כגון שבעטה בהם ברגליה, אם משלם חצי נזק כמו כל צורות, או רביע נזק כמו קרן שמשלם תמיד חצי נזק [וכאן שהחיוב המקורי הוא חצי נזק, בקרן משלם רביע נזק]. למסקנה הגמרא נשארה בספק והמוציא מחברו עליו הראיה, וכן נפסק בשו"ע (ס' שצ סעיף ז). במקרה דידן זהו בוודאי נזק משונה, ואם כן לכאורה על בעל הכלב לשלם רק רביע נזק. אמנם יש לחלק, שבגמרא שם מדובר שהבהמה עשתה מעשה משונה מעצם טבעו בכך שבעטה באבנים כדי שיזיקו, והרי זה דומה לכל שור שנגח בכוונה שמשלם רק חצי נזק 'קרן', אבל במקרה דנן אין שינוי בעצם המעשה, שטבעם של הכלבים לשחק עם חפצים שונים, אלא שהצתה כזאת היא דבר פלאי שלא היה עד תתה, מפני שאין הדבר שכיח שכלב ישחק עם מצית, אבל עצם הפעולה אינה פעולה משונה, והכלב לא התכוון להזיק בכוונה, אלא ששיחק עם המצית ונדלקה האש, כך שקשה לומר שישלם בעל הכלב רק רביע נזק. לאחר כתיבת הדברים נודע לי שהגאון רבי שאול אלתר שליט"א ראש ישיבת 'שפת אמת' דן גם הוא בשאלה דנן בשיעור שהעביר, ודעתו שמסתמא הכלב נהנה כשישיחק עם המצית שממנו יצאה האש והזיקה וא"כ צריך בעל הכלב להתחייב משום אב הנזיקין שן; מאידך יותר מסתבר שזה נחשב נזק משונה ועל כן הוי כקרן אף אם הכלב נהנה מכך. זה לגבי הנזק לספה שנשרפה באופן ישיר ע"י הכלב, אך הנזק לדירות הוא נזק של צורות, כמו ששינוי לגבי כלב שנטל חררה ושרף את הגדיש. עכ"ד.

7 ובאופן שהמצית שייך לבעל הכלב ולא שמר עליו, היה אפשר לדמותו למה שהבאנו מהגמרא לגבי גמל שאין מחייבים אותו על שמירת פשתנו, והבאנו שהחזו"א ביאר שאינו חייב על הפשתן מדין אש מפני שזה נחשב כחלק מגוף הגמל, וממילא חייב מדין 'רגל' והופקע ממנו החיוב מדין 'אש'; אמנם לפי מה שנתבאר לעיל שבתרנגול שהזיק עם הדליל אין אומרים סברא זו, גם במקרה דנן יש לדמותו לתרנגול ויש לחייבו מדין אש.

